

mes *malétanos*, *avellétanos*, *-llótanos*, de l'alt-llleonès, que ja formarien pont cap al tipus *maruéndano*, que s'enllaça amb MADRONO.

Altres variants del mot apareixen en els dialectes romànics de més enllà dels Alps. I aquí trobem la terminació amb consonantisme més complex i més originari: *magiostra* és la forma pròpia, en general, del Piemont, Lombardia i Emília.¹⁰ Però més enllà encara, en els parlars reto-romànics del centre i del Friül se'n tornen a presentar variants terminals que recorren la del castellà: *mula* a Erto en els Alps Dolomítics (ZRPb. xvi, 333) i *mautse* en el Friül. En fi, no fóra estrany que també hagin quedat rastres esparsos, i petrificats toponímicament, del consonantisme antiquísim -sr-, conservat intacte: *Majost* propietat muntanyenca a Klosters, en els Grisons (Planta-Schorta, *Rät. Namenb.*) i *La Majouste*, hameau en el Cantal.¹¹

Ara bé és de creure que hi hagué encara un important focus de variant amb -sr- conservat a les valls pirinenques del gc. occid.; si bé allà això s'ha conservat en un derivat del mot (*majoustouñ*), aplicat ja no a la maduixa boscana, sinó al gerd (prou semblant a aquella en hàbitat, frescor, dolçor més o menys acídula en tots dos, si bé una mica més gran i fructificant un poc més tard), al qual se li va aplicar el sufix -ONE, cf. *gerdó/jordó* corresponent al *gerd* del català oriental. Ben lluny això de ser un cas únic de trasllat del nom d'una planteta a l'altre, car Gras (*Dict. Pat. Foréz.*) dona *mayoussa* com a nom de la «framboise», *Rubus Idaeus*, en el Forés; i Labouderie, *madzoufja* amb el mateix sentit, a Murat (Cantal). Només és que aquest **majoustouñ* apareix canviat, per metàtesi, en *moustajouñ*, i la planta gerdera *moustajouè* (Palay), en part dissimilat en *mastajouñ*, a Lescun al cap de la V. d'Aspa (en la monografia que hi dedicà Rohlfs), *mastajouè* 'gerdera' en zones veïnes: Palay; Rohlfs, *Le Gc.*, p. 19; *RLiR* vii, 141, 164; i hi hagué encara algun cas de l'altra mena de dissimilació (*o-ó > e-ó*): *Mestayou*, nom d'una muntanya a la Vall de Baretons (terme d'Issor, Raymond, *Dict. Top. des B-Pyr.*); i la toponímia deixa veure que això s'havia desbordat pel vessant aragonès: hi ha sengles partides dites *Mestayóns* a Yeba i a Címpol (Elcock, 1.ª *Reu. Top. Pir.*, 101, 103).

En fi, ja no podem assegurar res si provem d'anar més enllà; però el fet que a l'Alt Lavedà (Gedre) *moustajouñ* aparegui com a nom del fruit d'una mena de servera (el *Sorbus Aria*, *sorbier des oiseaux*), segons Rohlfs (*Le Gc.*, § 22), ens planteja el problema de si el cast. MOSTAJO [S. XIII, *mostalia* 934], nom d'una altra espècie de servera silvestre, surt, per alguna formació regressiva, del mateix origen (variants *mostellar*, *mostayal* etc.); és un problema obscur i complicat, on hi ha altres pistes divergents i força convincents: és prudent, doncs, deixar-ho en suspens tot remetent a aquest altre article del DECH.

En definitiva l'etimologia del nom de la maduixa presenta encara un delicat i ardu problema, del qual ja s'ha tractat molt i des de fa més d'un segle per part dels romanistes. Diez (*Wb.*, 468), Schuchardt (ZRPb.

xxix, 218-21), M-Lübke (*REW*, 5250; cf. *Das Katal.*, 143), Bertoni (*l. c.*) i altres, varen derivar-lo del llatí MAJUS en el sentit de 'fruita que es cull pel maig', sense explicar-se sobre les dificultats que presenta el sufix. Però Jud el 1923 hi posà una fortíssima objecció (*Rom.* XLVII, 608), fent notar que no està ben establert que el nom de la maduixa es derivi enlloc del del mes de maig; i fixant-se principalment en el sufix, i en l'àrea geogràfica, va indicar que havia de ser un mot pre-romà; les variants que presenta el sufix —observava—, inexplicables per la fonètica romànica, reapareixen en un altre celtisme, *ambosta*, amb els seus succedanis, que (ultra *almosta*) inclouen *almuerça*, *almostrada*, *ēboða*, *bōffa* etc. (veg. *RFE* vii, 339-50, i el nostre article *EMBOSTA*).

Doctrina tan coherent i lúcida que s'hi van haver d'adherir essencialment Bertoldi (*RLiR* iv, 231-3, afegint-hi importants elements de judici), M-Lübke (*REW*, 5249a), Hubschmid (*Prenäenwörter vorrom. Urspr.*, 40-42, cf. 37, n. 88) i jo mateix, des del *DCEC* (MAYUETA).¹² La nostra conclusió fou que es tracta d'una base originària *MAIOSTA, conservada amb diverses alteracions en tots aquells països, que passaria fonèticament a *MAIOTHA (*θ* amb el valor del grec tardà i de l'anglès, i de la z castellana) en una part dels parlars cèltics; i el fonema estranger *θ* es romanitzaria substituint-lo per diversos sons llatins, sigui l'oclusiva dental *t* (d'on *MAIOTTA, tipus castellà i dolomític), siguin les fricatives però no dentals *f*, *s* o *š*. Que -sr- passava dialectalment a -ts-; i després una fricativa del tipus -θ-, en diversos parlars del cèltic continental és un fet conegut, del qual parlaren Thurneysen, Horst Schmidt, Weisgerber (*Germ. Rom.-Celt.*; *Namen der Ubien*) i d'altres.¹³

Però queda el problema del radical. Mentre res de semblant no es pugui trobar en el celta insular, s'haurà de seguir tenint en compte la possibilitat que hi hagi parentiu amb MAJUS, si no directe, més o menys indirecte. Notem el refrany citat per García Lomas «en abril fresas, y en mayo, *mayuetas*», que explicaria bé per què es va donar tal nom a la nostra fruita. Pot haver-hi hagut oposicions semblants, concretament un poc diverses, entre la data de la maduixa cultivada i la de la maduixa boscana, segons les diferències de clima; més cap als Pirineus, pogueren ser una i altra una mica més tard: les maduixes jardinenques (les de «Santa Coloma») tot just s'acabaven els primers dies de juny, mentre que l'espècie boscana (del Ripollès, p. ex.), abundava en la part avançada d'aquest mes i en els Alts Pirineus (Vall de Bof i d'Espot etc.), encara un poc més endavant. Però bastaria que en algun punt important, potser més càlid, se'n collissin ja pel maig perquè això servís de base aproximada per a aquesta denominació, escampada des d'allà a d'altres llocs.

Però el cas és que no sembla pas que MAJUS hagi pertangut als elements comuns a l'itàlic i al cèltic; perquè, encara que hi ha un nom remotament afí en osc, i àdhuc es troben en grec i en l'onomàstica gal·la noms de persona indirectament emparentats, l'aplicació del